

Місячний Економічний Моніторинг України

№249, жовтень 2025 року

Резюме

- За даними Держстату реальний ВВП у 2 кв. 2025 року зріс на 0,7% дпр.
- За оцінкою ІЕД, темпи приросту реального ВВП сповільнились до 1,2% дпр у вересні. Реальний ВВП у 3 кв. 2025 року за оцінкою зріс на 2,6% дпр.
- Масовані обстріли енергосистеми росією на початку жовтня призвели до запровадження графіків погодинних відключень в Чернігівській області та аварійних відключень по всій Україні.
- У вересні Україна збільшила експорт електроенергії на 41% дпм до 635 тис. МВт-год.
- Масований обстріл росії 3 жовтня по Харківській і Полтавській областях вивів з ладу близько 60% видобутку газу країни.
- У вересні «Укрзалізниця» перевезла 2,2 млн т зернових вантажів, падіння на 21% дпм та 19% дпр.
- Україна та ЄС продовжили Угоду про лібералізацію вантажних автоперевезень до 31 березня 2027 року.
- Імпорт наблизився до липневого максимуму у вересні, а експорт стримувався нижчим урожаєм та експортними митами.
- Потреба у фінансуванні державного бюджету залишається високою у 2026 році.
- У вересні інфляція у річному виразі вчергове сповільнилась до 11,9% дпр серед іншого завдяки дешевим овочам.
- НБУ одногосно зберіг облікову ставку на рівні 15,5% річних у вересні і більшість учасників засідання з монетарної політики очікують зниження ставки ще цього року.

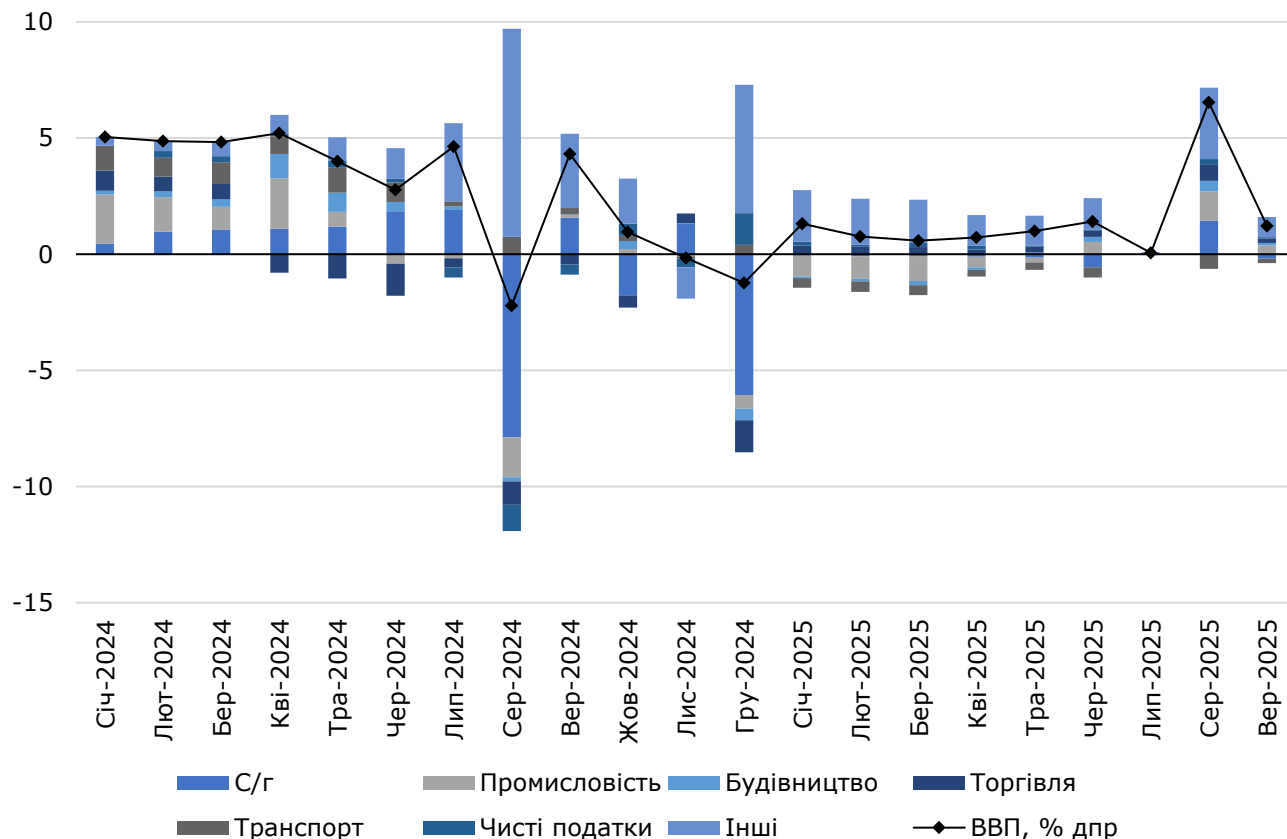
ВВП та реальний сектор: ВВП зріс на 0,7% дпр в 2 кв. 2025 року

Дані Держстату: За даними Держстату реальний ВВП у 2 кв. 2025 року зріс на 0,7% дпр. З боку попиту зросло кінцеве приватне споживання – на 9% дпр в реальному виразі. Ймовірно, це пояснюється стабільною виплатою зарплат та соціальних виплат, а також ліпшими споживчими настроями. При цьому, реальне державне споживання скоротилось на 0,5% дпр, ймовірно, через відсутність підвищення військового забезпечення та помірне зростання зарплат і купівлі товарів та послуг за бюджетні кошти внаслідок обмеженого бюджетного фінансування. Валове нагромадження основного капіталу скоротилось на 2,5% дпр найвірогідніше через меншу військову допомогу та видатки на закупівлю озброєння за рахунок держави. Експорт товарів та послуг впав на 15,7% дпр через зупинку транзиту газу, а також відсутність залишків зернових, які були зібрані у 2021-2023 роках та були вичерпані раніше у 2024 році. При цьому, імпорт товарів та послуг зріс на 4,5% дпр передусім через вищий імпорт продукції машинобудування (зокрема оборонного), енергоносіїв та інших груп товарів.

З боку виробництва, реальна валова додана вартість (ВДВ) в сільському господарстві впала на 23,4% дпр через пізніший початок збору врожаю. Втрата шахт та пошкодження газового видобування призвели до падіння реальної ВДВ в добувній промисловості на 10,4% дпр. Постачання електроенергії та газу зросло на 5,1% дпр через ефект статистичної бази: у 2024 році в цей період Україна втратила половину теплової генерації електроенергії. Торгівля зросла на 4,7% дпр завдяки зростанню роздрібної торгівлі, тоді як приріст оптової торгівлі залишався незначним. Реальна ВДВ в транспорті впала на 6,4% дпр передусім через нижчий експорт.

Також Держстат оприлюднив дані промисловості за липень 2025 року. Добувна промисловість зросла на 1,9% дпр, оскільки зростання видобування руд, нафти та будівельних матеріалів компенсувало падіння видобутку вугілля. Водночас випуск переробної промисловості скоротився на 1,1% дпр. Темпи падіння випуску сповільнились через поступове відновлення виробництва олії (після спаду який пояснюється браком соняшника). Водночас дещо скорочувалось виробництво в металургії та машинобудуванні. Це може пояснюватись обстрілами та ускладненою логістикою. Водночас виробництво електроенергії зросло на 6,4% дпр з низької статистичної бази минулого року, коли Україна мала постійні планові відключення електроенергії.

Рисунок 1: Внески до реального ВВП, в.п.

Джерело: оцінка ІЕД

Оцінка ІЕД. За оцінкою ІЕД, темпи приросту реального ВВП сповільнились з 6,5% дпр в серпні (ми переглянули оцінку з огляду на наявність нових даних) до 1,2% дпр у вересні. Зміни переважно зумовлені місячною волатильністю випуску сільського господарства. Реальна ВДВ у сільському господарстві, за оцінкою, знизилася на 12% дпр на підставі даних Мінекономіки щодо збору врожаю. У середньому реальна ВДВ у сільському господарстві, за оцінкою, скоротилася приблизно на 8% дпр у 3 кв. 2025 року. Реальний ВВП у 3 кв. 2025 року за нашою оцінкою зріс на 2,6% дпр.

Реальна ВДВ у переробній промисловості за нашими розрахунками зросла на 4,3% дпр у вересні. Водночас у жовтні існує ризик погіршення ситуації через перебої з електропостачанням унаслідок російських ударів по енергетичній інфраструктурі. Тому, реальна ВДВ у виробництві електроенергії, ймовірно, знизиться у жовтні після оціненого зростання на 9% дпр у вересні.

Реальна ВДВ у добувній промисловості у вересні за оцінкою зменшилася лише на 1,6% дпр. У жовтні, ймовірно, падіння буде глибшим, оскільки росіяни пошкодили значну частину газовидобутку.

Темпи зростання торгівлі, за оцінкою, збереглися на рівні близько 3% дпр у вересні. Водночас, можливо, ми досить песимістичні щодо цієї оцінки з огляду на вище зростання торгівлі, яке прозвітував Держстат на 2 кв. 2025 року.

Реальна ВДВ у транспорті знизилася приблизно на 9% дпр у вересні, тоді як у жовтні показники, ймовірно, показник надалі погіршиться.

Енергетика: Україна втратила 60% газовидобутку

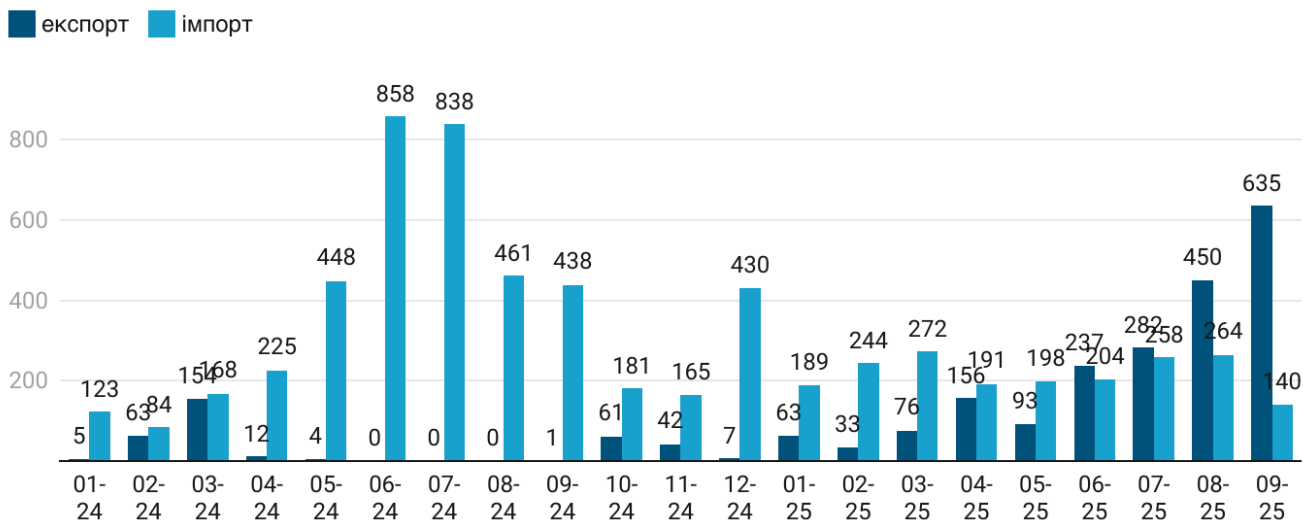
Електроенергія. Після інтенсивних обстрілів на початку жовтня та пошкодження кількох ТЕС компанії ДТЕК «Укренерго» було змушене ввести графіки погодинних відключень світла для Чернігівської області. Крім того, аварійні відключення застосовувались у Харківській, Сумській, Полтавській, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій (для промислових споживачів), Черкаській, Кіровоградській, Одеській Київській областях та в Києві. На Донеччині через атаки стався блекаут, через що в області розгорнули пункти незламності. Також росія пошкодила живлення Запорізької АЕС – станція була відключена від української енергомережі понад два тижні, з 23 вересня по 9 жовтня. Тимчасово у блекауті на початку жовтня перебувала і Чорнобильська АЕС.

У вересні Україна збільшила експорт електроенергії на 41% дпм до 635 тис. МВт-год. Це другий місяць поспіль рекордний обсяг експорту електроенергії. Найбільше електроенергії було експортовано до Угорщини, 40% від усіх обсягів. Імпорт електроенергії у вересні знизився на 47% дпм до 140 тис. МВт-год. Найбільшу частку у структурі імпорту і надалі займає Угорщина - 58%.

З 1 жовтня українці, які проживають на територіях активних або можливих бойових дій, отримують додаткові кошти на оплату електроенергії. Кошти автоматично нараховуються разом із субсидіями та пільгами і розраховуються за нормою 100 кВт-год (432 грн) на кожную людину (але не більше 300 кВт-год або 1296 грн на сім'ю).

Уряд затвердив Державну цільову програму енергетичної модернізації підприємств теплопостачання до 2030 року. Програма передбачає стимулювання підприємств централізованого теплопостачання до застосування енергоефективних заходів. Протягом п'яти років планується запровадити 100% комерційний облік теплової енергії у 15 тис. будівлях, модернізувати 35 тис. теплових введів завдяки встановленню індивідуальних теплових пунктів та реконструювати 2,5 тис. км теплових мереж. Фінансування за рахунок державного бюджету передбачається після завершення воєнного стану в Україні, а до того заходи програми фінансуватимуть за допомогою міжнародних донорів, місцевих бюджетів та інших джерел.

Рисунок 2: Експорт та імпорт електроенергії у 2024-2025 роках, тис. МВт-год

Примітка: Показники на основі даних про комерційні перетоки електроенергії до/з України. Дані митниці можуть відрізнятись від цих показників

Джерело: ExPro

Газ. Масований обстріл росії 3 жовтня по Харківській і Полтавській областях вивів з ладу близько 60% видобутку газу країни. Пізніше в жовтні росія пошкодила газову інфраструктуру в Одеській області. Агентство [Bloomberg](#) повідомило, що до кінця березня Україні доведеться купити близько 4,4 млрд м³ газу на 1,9 млрд євро.

Для наступного опалювального сезону «Нафтогаз» вже закупив 3,67 млрд м³ газу і планував продовжувати купувати газ до кінця року. Але через атаки РФ планова закупівля газу, за повідомленнями Міненерго, зростає на 30%.

Транспорт: Транспортний безвіз з ЄС продовжено до 2027 року

Морський транспорт. З початку функціонування «Українського коридору» (серпень 2023 року) порти Великої Одеси перевалили понад 146,5 млн т вантажів. Порівняно з липнем, коли оприлюднювались останні дані, обсяги перевалки зросли на 16,5 млн т вантажів, що становить 5,5 млн т на місяць. Для порівняння, в 2021 році, до початку повномасштабної війни, Україна експортувала морським транспортом 9,75 млн т на місяць. Коридор працює в дуже складних умовах. Від початку повномасштабної агресії пошкоджено або знищено понад 500 об'єктів портової інфраструктури, 116 цивільних суден, постраждали 157 цивільних осіб, а безпосередньо на території Одеського морського порту пошкоджено 161 об'єкт.

За 8 місяців 2025 року морські порти України обробили 134 191 TEU (умовних 20-футових контейнерів) (+3,3% дпр) – найвищий показник від початку повномасштабної війни. Експорт склав 66 892 TEU, імпорт – 63 042 TEU, транзит – 4 257 TEU. Для порівняння, у 2021 році в українських портах обробили понад 1 млн TEU. Відновлення контейнерних перевезень, хоч і залишається суттєво нижчим від довоєнного рівня, посилює роль портів у зовнішній торгівлі.

Залізничний транспорт. На початку жовтня РФ завдала масованих ударів БПЛА по енергопідстанціях залізниці, а також зафіксовані спроби ураження локомотивів – не лише депо та вокзалів, як раніше. У момент атаки більше 20 поїздів було зупинено у безпечних зонах, постраждалих немає. Через підвищену вразливість рухомого складу пріоритетом стає захист локомотивного парку й резервування маршрутів.

У вересні 2025 року залізницею в експортному напрямку перевезено 1,8 млн т зернових вантажів, що на 29,1% менше ніж у серпні. Загальний обсяг зернових (усі напрями) склав близько 2,2 млн т, що на 21,3% нижче серпня та на 19,2% нижче, ніж у вересні 2024 року.

Автомобільний транспорт. Дію Угоди про лібералізацію вантажних автоперевезень з ЄС продовжено до 31 березня 2027 року. До цього Угода діяла до 31 грудня 2025 року. Для подальшого продовження угоди у 2027 році Україна зобов'язалась наблизити своє законодавство щодо вантажного транспорту до правил ЄС. Зокрема йдеться про посилення

технічних вимог і контролю за міжнародними автоперевізниками: обов'язкове встановлення смарт-тахографів із фіксацією маршруту, часу керування та відпочинку; контроль режимів праці та відпочинку водіїв на кордоні та вибірково в дорозі; інтеграцію з європейською системою моніторингу ІМІ для обміну даними в реальному часі; запровадження перевірки ділової репутації перевізників та вимог до менеджерів з перевезень.

Також у рамках зобов'язань, взятих під час продовження Угоди про лібералізацію вантажних автоперевезень, з 1 листопада 2025 року розпочинається перехід на цифрові міжнародні дозволи ЄКМТ із верифікацією у режимі реального часу задля гармонізації з європейськими стандартами. Замість паперових документів запроваджується повністю цифрова система подання та верифікації дозволів у режимі реального часу, що дає змогу здійснювати всі операції повністю дистанційно. Очікується короткостроковий період технічної адаптації перевізників.

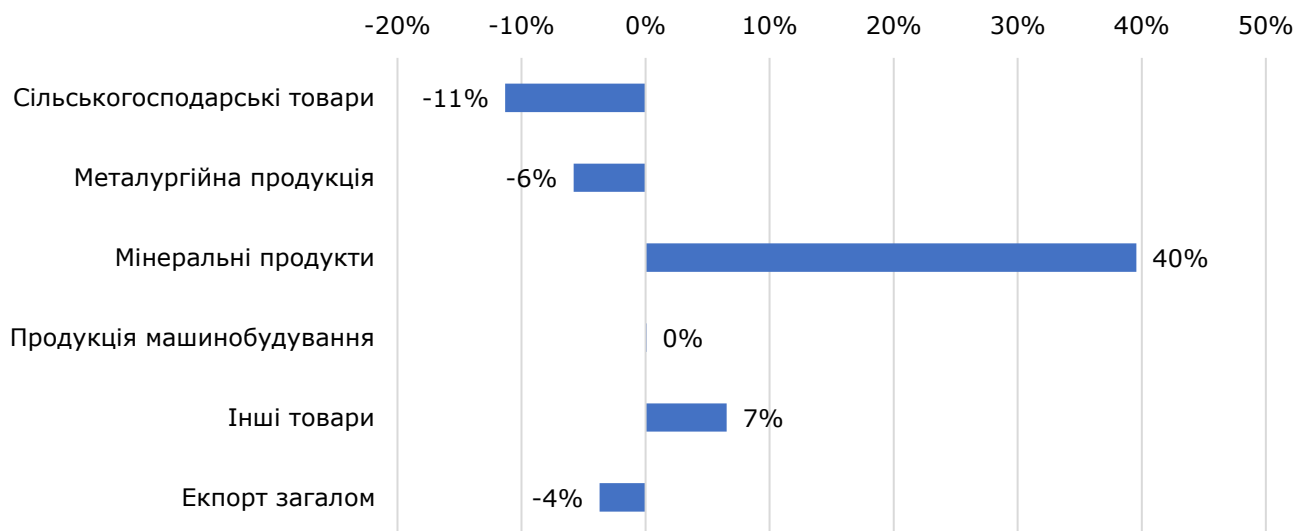
12 жовтня ЄС запустив систему Entry/Exit System (EES) для відстеження перетинів кордону іноземцями, зокрема українцями. У Польщі система стартувала лише на двох пунктах – Перемишль (залізничний) і Медика-Шегині (авто/пішохідний). У перший день зафіксовано різке зростання черг, затримки відправлення поїздів до 191 хв, на КПП Медика – Шегині очікування склало понад 10–16 годин. У найближчі місяці очікується поступове розширення системи на інші КПП з метою стабілізації потоків.

На початку жовтня стартували ремонтні роботи дорожнього покриття на в'їзді та виїзді з України через пункт пропуску «Рава-Руська», а також на пункті «Краковець». Обидва напрямки є ключовими для вантажних перевезень до Польщі. Роботи на «Рава-Руській» заплановані до кінця жовтня, на «Краковці» - до кінця листопада. Спостерігаються локальні затримки у пікові години, перевізникам рекомендовано планувати альтернативні маршрути.

Зовнішня торгівля: Помірний експорт та високий імпорт

Експорт товарів у вересні дещо зріс порівняно з серпнем із вищим експортом всіх основних груп товарів окрім сільськогосподарських. У річному виразі експорт впав на 4% дпр і склав майже 3,2 млрд дол. США. Експорт агропродуктів впав на 11% дпр до 1,32 млрд дол. Це відображало відсутність запасів урожаю попередніх років на відміну від 2024 року, нижчі темпи збирання врожаю олійних та кукурудзи та дещо нижчу урожайність. Також на експорті позначились експортні мита на сою та ріпак, що призвели до різкого падіння експорту цих продуктів та зростання експорту соєвої та ріпакової олії. Втім у підсумку експорт сої, ріпаку та продуктів їх переробки дещо знизився. Вищі експортні ціни та зростання експорту інших видів агропродукції окрім зернових, олійних культур та продуктів їх переробки, як і у попередні місяці, частково компенсували зниження фізичних обсягів експорту.

Рисунок 3: Динаміка експорту товарів за основними групами у вересні, % дпр

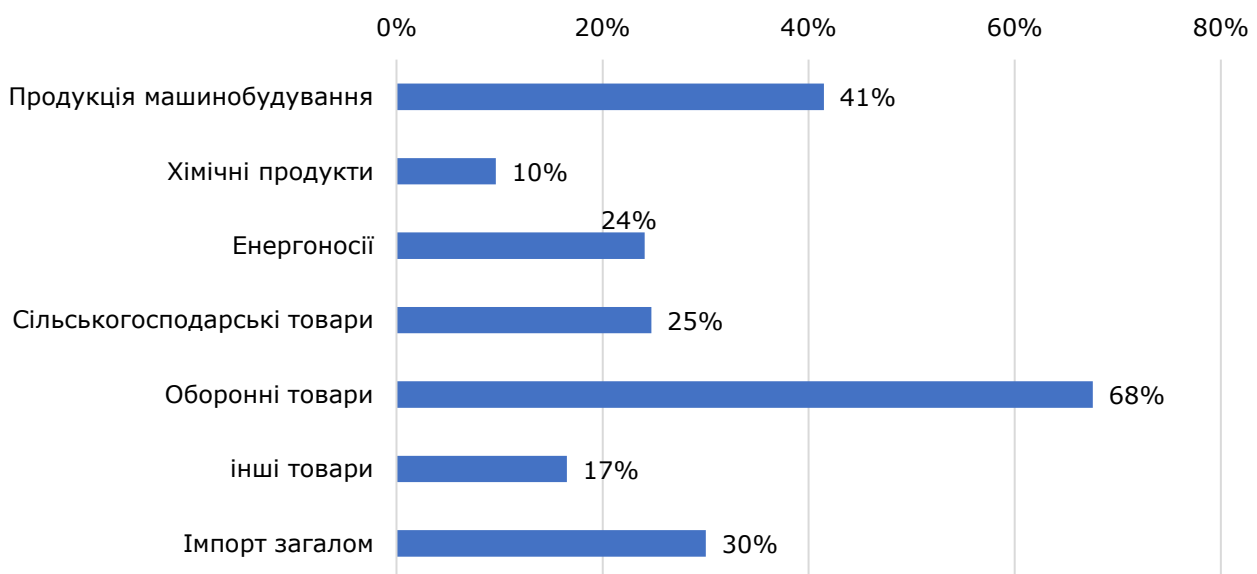
Джерело: Власні розрахунки за даними Державної митної служби

Експорт металургійної продукції наблизився до цьогорічного максимуму, але знизився на 6% дпр порівняно з високою базою минулого року до 422 млн дол. Зниження експорту відображало зниження експортних цін на фоні світового перевиробництва та торгової війни між основними

виробниками. Це частково компенсувалось зростанням фізичних обсягів експорту за деякими позиціями. Експорт продукції машинобудування залишився на рівні минулого року. Експорт проводів відновився після зниження у серпні. Експорт мінеральної продукції зріс на 40% дпр з низької бази до 272 млн дол. Експорт залізної руди впав порівняно з попередніми місяцями, але був вищим за низьку базу попереднього року. Також експорт електроенергії був найвищим цього року.

Імпорт товарів у вересні наблизився до максимуму липня і склав 7,6 млрд дол із зростанням на 30% дпр. Імпорт машин та обладнання оновив рекорди і сягнув майже 3,2 млрд дол і зріс на 40% дпр. Імпорт автомобілів залишався значно вищим, ніж минулого року. Продовжувалось зростання імпорту енергетичного обладнання, оборонного обладнання та техніки для споживачів. Імпорт енергоносіїв зріс на 24% дпр через суттєве зростання імпорту нафтопродуктів та різке зростання імпорту вугілля та розмитнення газу. Імпорту стримували нижчі, ніж минулого року імпорتنі ціни та нижчий імпорт електроенергії. Імпорт інших товарів також відчутно зріс порівняно з попереднім роком, в тому числі імпорт добрив.

Рисунок 4: Динаміка імпорту товарів за основними групами у вересні, % дпр

Джерело: Власні розрахунки за даними Державної митної служби

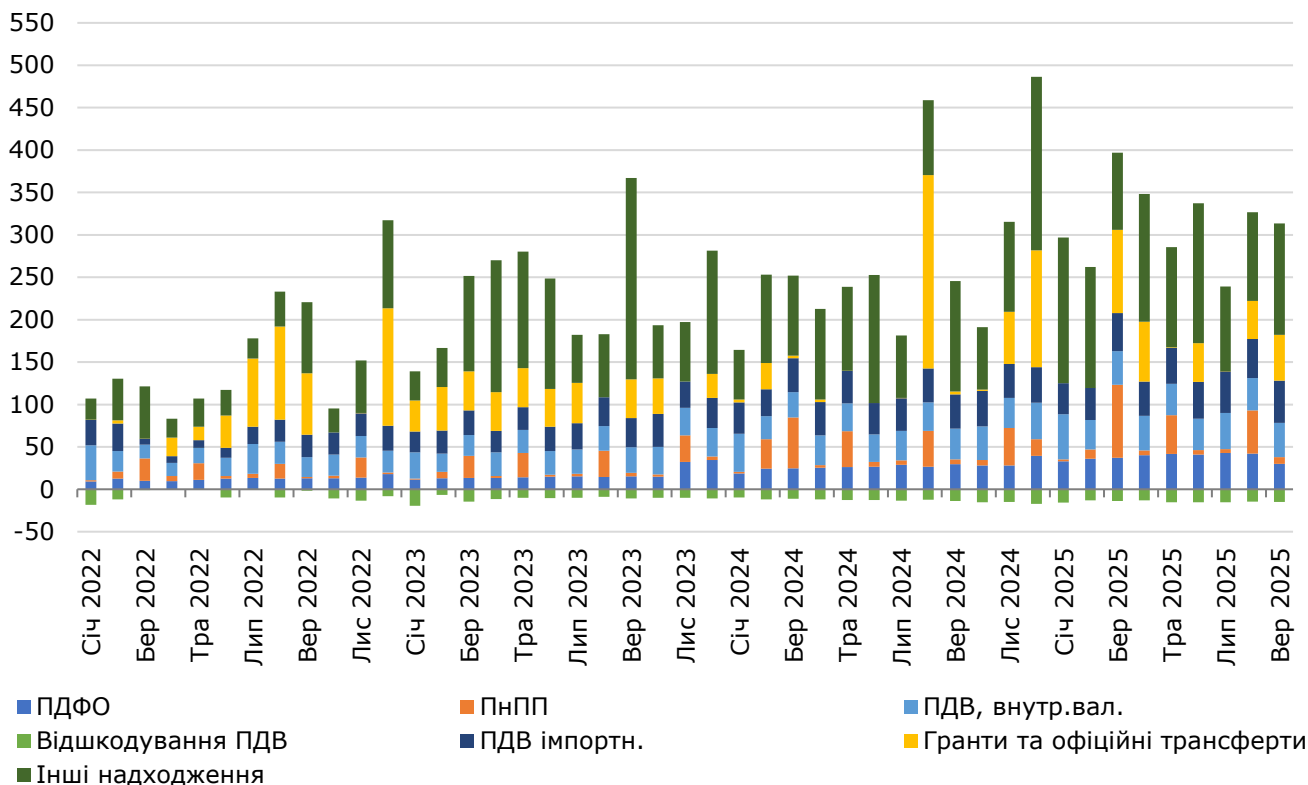
Фіскальна політика: Потреба у фінансуванні на 2026 рік залишається високою

За попередніми даними, доходи Державного бюджету у вересні становили 298,5 млрд грн проти 314 млрд грн у серпні (для порівняння: у липні — 227 млрд грн, у червні — 325 млрд грн, у травні — 274 млрд грн). При цьому, доходи загального фонду були на рівні 208 млрд грн, що нижче за серпневий показник у 243 млрд грн. Так, відсутність квартальної сплати податку на прибуток (ПнП) у вересні була компенсована грантом у 53,9 млрд грн (ERA). Водночас як для місячних доходів від ПнПП поза кварталним графіком його сплати – то доходи були високі у сумі 8,1 млрд грн, що може свідчити про вищі авансові сплати податку. Водночас це може дещо знизити доходи від квартального платежу в листопаді.

Надходження ПДФО продовжували суттєво зростати внаслідок зростання заробітної плати в економіці та підвищення ставки військового збору до 5%. Водночас вперше з початку війни не було виконано розпис з надходжень від ПДФО. Так, розпис було переглянуто з огляду на збільшення річного плану надходжень від цього податку як частину внесених змін до Державного бюджету. Це відображало перевиконання попереднього плану, а не зміни до законодавства. Отже, є ризик, що оновлений план може виявитись занадто оптимістичним.

Зростання валових внутрішніх надходжень ПДВ надалі уповільнилося до 9,9% дпр, утім вони залишились порівняно високим у 40 млрд грн. Відшкодування ПДВ залишається досить сталим і становило 15 млрд грн. Доходи від ПДВ з імпорту зросли на 24,1% дпр до рекордних 49,9 млрд грн, але план так і не було виконано через суттєво нижчий курс гривні до долара порівняно із закладеним до плану.

Рисунок 5: Доходи Державного бюджету, млрд грн

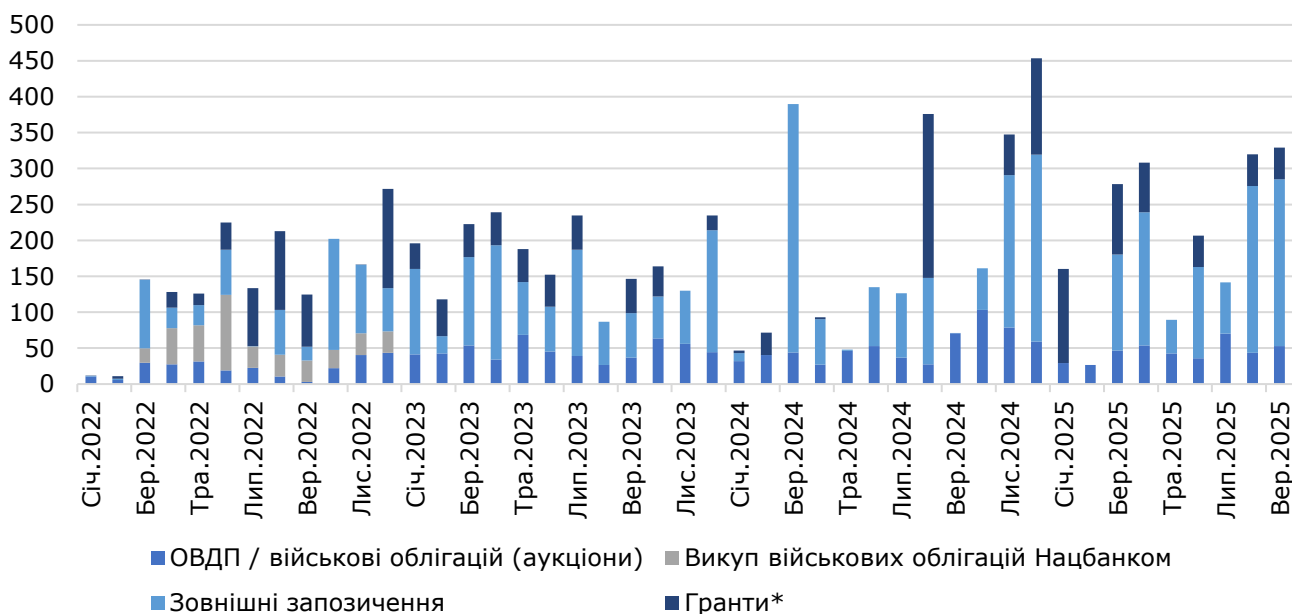

Примітка: вересень 2025 року – ПДФО до загального фонду Держбюджету.

Джерело: Мінфін

Видатки загального фонду держбюджету у сумі 320 млрд грн були близькими до попередніх. Вони надалі включають військову допомогу, яку звітують в спеціальному фонді держбюджету. Водночас, як ми і очікували, уряд вніс до парламенту новий проект закону про зміни до Державного бюджету, щоб профінансувати додаткові видатки на оборону (325 млрд грн), передусім військове забезпечення. Відповідні видатки планують переважно фінансувати за рахунок кредиту ERA в еквіваленті 6 млрд євро: для цього уряд проводив переговори з ЄС, щоб отримати дозвіл спрямувати відповідну суму на військові потреби – раніше фінансова підтримка від ЄС йшла на невійськові потреби.

Рисунок 6: Фінансування та гранти, які надійшли в державний бюджет, млрд грн

Примітка: * гранти є частиною доходів бюджету. Зовнішня допомога від ERA включена в гранти, якщо надходить від США через рахунок Світового Банку, та в позики, якщо надходить від інших партнерів.

Джерело: Мінфін

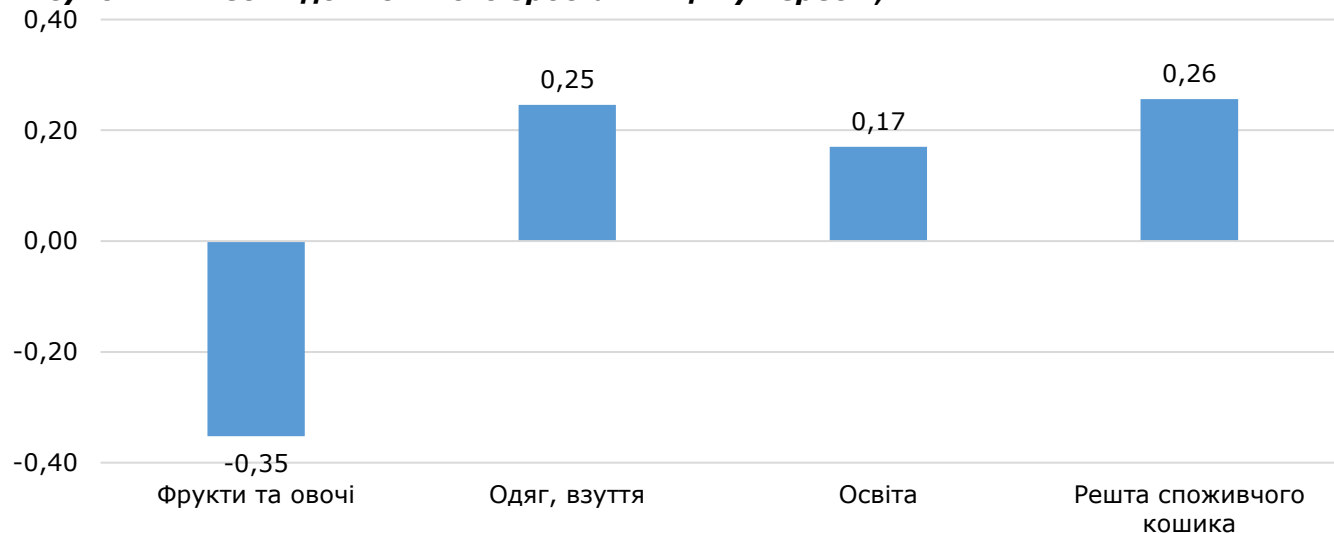
У вересні Україна отримала позику від ЄС за механізмом ERA у сумі 1 млрд євро. Розміщення ОВДП дещо підвищились до 53 млрд грн, однак аукціони на розміщення 14,5 млрд грн з них було здійснено в останній день місяця із оплатою 1 жовтня.

Триває бюджетний процес на 2026 рік. Так, депутати подали до проекту про Державний бюджет на наступний рік 3339 правок, велика частина з яких потребують додаткового фінансування. Водночас фіскальний розрив 2026 року і потреба у фінансуванні вже є високими і поки що не покриті обіцяним фінансуванням. При цьому, буфер за рахунок ERA залишається меншим через використання великої частини коштів вже у 2025 році. Саме тому, ініціатива ЄС щодо репараційної позики, яку буде фактично надано з коштів заморожених російських активів є надзвичайно важливою для України. Це надасть змогу профінансувати пріоритетні видатки наступного року.

Інфляція: Споживча інфляція сповільнилась до 11,9% дпр

У вересні споживча інфляція вчергове сповільнилась вже до 11,9% дпр від максимуму 15,9% дпр у травні. Зростання цін на переважну більшість складових споживчого кошика також сповільнилось, хоча суттєвий внесок тут зробили незмінні тарифи на електроенергію з червня 2024 року та падіння цін на овочі на 16% дпр через гарний урожай цього року. Також висока конкуренція стримувала ціни на побутові товари, техніку та автомобілі. Втім зростання витрат підтримувало зростання цін для значної частини споживчого кошика.

Рисунок 7: Внески до місячного зростання цін у вересні, п.п.

Джерело: Власні розрахунки на основі даних Держстату

Індекс споживчих цін у вересні зріс лише на 0,3% дпм після сезонного падіння у липні та вересні. Сезонне зростання цін на освіту, одяг та взуття компенсувало подальше зниження ціг на овочі та фрукти. Ціни на решту споживчого кошика зросли орієнтовно на 0,3% дпм. Це вказує на доволі стриманий інфляційний тиск для більшості споживчого кошика.

Обмінний курс та монетарна політика: Курс гривні залишався стабільним до долара

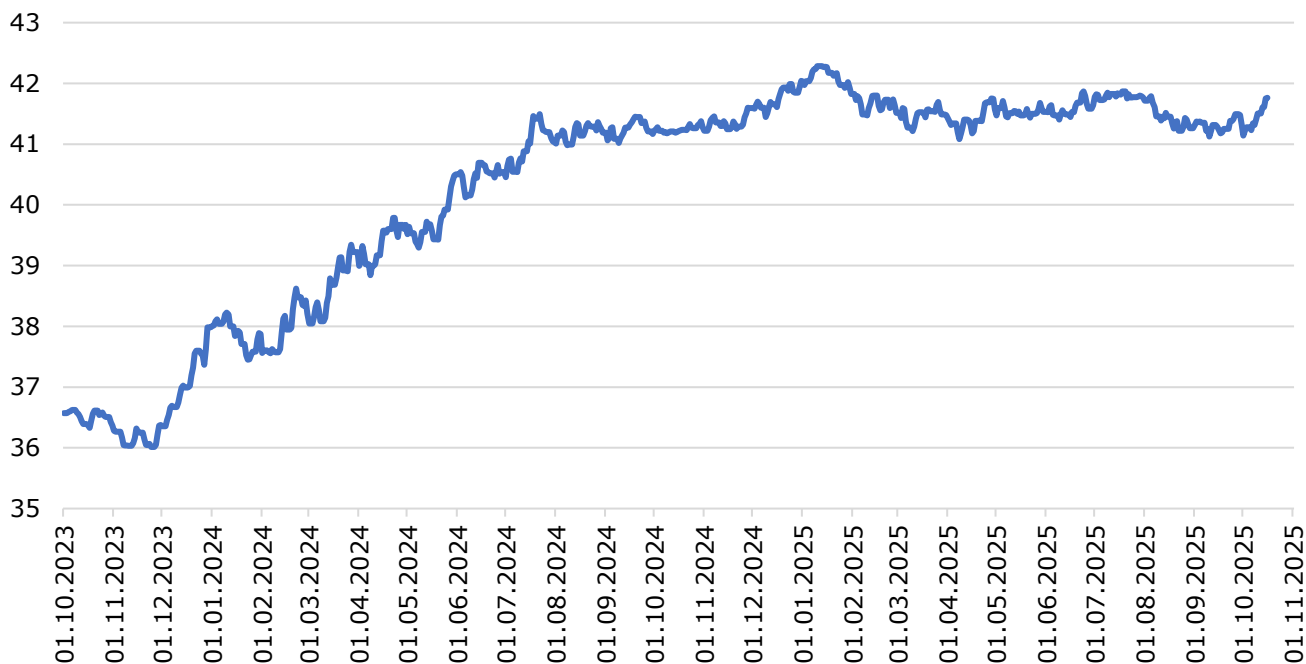
Обмінний курс. Гривня у вересні залишалась стабільною до долара США і ще з лютого курс залишається у проміжку 41-42 грн за долар. Чистий попит на готівкову іноземну валюту продовжував поступово зростати. Чистий попит на валюту юридичних осіб залишався стабільним із зростанням як попиту так і пропозиції валюти. Інтервенції НБУ за чотири тижні, що закінчились 12 жовтня, склали 2,3 млрд дол., що нижче за середній показник з початку цього року (2,7 млрд дол.)

На кінець вересня міжнародні резерви НБУ зросли до 46,5 млрд дол. порівняно з 46,0 млрд дол. у серпні. Зростання відбулось внаслідок здорожчання резервних активів через нижчі відсоткові ставки у США. Допомога отримана від донорів склала 2,6 млрд дол., тоді як витрати НБУ на інтервенції сягнули 2,3 млрд дол., а уряд витратив 520 млн дол. на обслуговування зовнішнього боргу, виплати МВФ та чисті виплати за валютними ОВДП. За оцінкою НБУ резерви

покривають 5,1 місяців майбутнього імпорту порівняно із 5,5 місяця на початку року попри зростання на 2,7 млрд дол., що відображало зростання прогнозного імпорту.

Монетарна політика. Як ми писали минулого місяця на засіданні з монетарної політики НБУ у вересні очікувано зберіг облікову ставку незмінною на рівні 15,5%. Протокол засідання показав, що рішення було підтримане одностайно і підтвердив що більшість учасників засідання дивляться на динаміку інфляції із обережним оптимізмом і очікують, що зниження облікової ставки відбудеться відповідно до прогнозу у липневому інфляційному звіті (14,5% річних до кінця року і 12,5% до кінця 2026 року) Втім частина учасників натомість підкреслювали високі інфляційні ризики на фоні продовження російської агресії, яка обмежує зростання виробництва в Україні та збільшує бюджетні витрати.

Рисунок 8: Офіційний курс гривні до долара США (грн за дол. США)

Примітка: Зауважимо, що значення обмінного курсу на рисунку починаються з 36 грн за дол. США.
Джерело: НБУ

Контакти:

Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультаций
вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ
Тел. (+38044) 278-6342
E-mail: institute@ier.kyiv.ua
<http://www.ier.com.ua>

Застереження

Ця публікація була підготовлена Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій. Її зміст є виключною відповідальністю Інституту економічних досліджень і політичних консультацій. МЕМУ має виключно інформаційний характер. Судження, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент опублікування та можуть бути змінені без попередження. Хоча ми доклали самих ґрунтовних зусиль для підготовки якомога точнішої публікації, ми не беремо на себе жодної відповідальності за можливі помилки. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи інші проблеми, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.